

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/165425>

Please be advised that this information was generated on 2021-09-26 and may be subject to change.

Oost-Europa en 11 september

In Oost-Europa zijn vier landen directer betrokken bij de gevolgen van de terroristische aanval op de Verenigde Staten dan de andere. Als jonge NAVO-leden moeten Polen, Tsjechië en Hongarije verwerken dat een aanval niet van Rusland komt, maar uit de Arabische wereld. Het vierde land, Servië, heeft ruim twee jaar geleden zelf een serie NAVO-bombardementen mogen ontvangen. Hoe is in deze landen gereageerd op '11 september'?

Tsjechië

door Edwin Bakker

Volgens het NAVO-principe 'een aanval op één is een aanval op allen' is Tsjechië in staat van oorlog. Althans, zo wil Praag de Tsjechen doen geloven. Zowel president Vaclav Havel als premier Milos Zeman uitten hun verontwaardiging en woede over de aanslagen op Amerika. Zij spraken hun steun uit voor het door president Bush tot nu toe gevoerde beleid. Zo schaarde Tsjechië zich, overigens zonder noemenswaardige binnenlandse oppositie, bij de 'wereldwijde coalitie tegen het terrorisme'.

Geconfronteerd met Artikel Vijf van het NAVO-handvest, dat stelt dat ieder NAVO-lid een aangevallen lid zal bijstaan op de wijze die het nodig acht, bood de regering bij monde van premier Zeman een speciale gevechtseenheid geschikt voor acties tegen terroristen, alsmede een militair ziekenhuis.

In een speciale televisie-uitzending stelde de eerste minister dat er geen onderhandelingen met terroristen gevoerd moeten worden, maar dat de strijd het enige antwoord op de acties is. Zijn regering was volgens eigen zeggen niet een regering van angsthazen en ook in toekomstige moeilijke momenten zouden de knieën niet knikken. Zeman en de zijnen zouden bovendien niet alleen de terroristen bestrijden, maar ook diegenen die terroristen beschermen.

De premier vertelde met trots dat de militaire eenheid die hij de Amerikanen eerder had aangeboden bij een militaire oefening tot de beste special forces van het Noord-Atlantische bondgenootschap was uitgeroepen. Ook 'Adolf Hitler' en het 'Akkoord van München' kwamen terug in zijn 'historische' speech, die de volgende dag in *Mlada fronta Dnes* beschreven werd als mogelijk de beste die de premier ooit gehouden had.

Gelet op de uitspraken van politici en het elan, zo niet de gretigheid, waarmee Praag de algemene vraag om politieke en materiële steun beantwoordt, kan men stellen dat het land de internationale gebeurtenissen van de afgelopen weken en maanden aangrijpt om zich te profileren als een loyaal en volwassen NAVO-lid.

Begin september had het al laten zien niet alleen de lusten, maar ook de lasten van het lidmaatschap te accepteren door 120 parachutisten naar Macedonië te sturen in het kader van de ontwapening van de Albanese rebellen aldaar. Maar vooral na de aanslagen in de Verenigde Staten kan Tsjechië eindelijk aan iedereen laten zien een westers land te zijn dat in staat is op krachtige wijze op de dreiging uit het Oosten te reageren.

De Tsjechen zijn door Washington echter nog niet om concrete hulp gevraagd. Minister van Defensie Jaroslav Tvrdik liet weten dat het antwoord van de Verenigde Staten en de NAVO op het Tsjechische aanbod 'een zaak van lange termijn is'. Wat hij daar precies mee bedoelde bleef onduidelijk.

Duidelijk is wel dat de enige Tsjechische troepen die op dit moment in actie zijn in de wereldwijde strijd tegen het terrorisme, zich zitten te vervelen in een van de pantserwagens voor het hoofdkantoor van *Radio Free Europe/Radio Liberty* in Praag. Als de regering het 'being tough on terrorism' niet aan het buitenland kan laten zien, dan vooralsnog maar aan de eigen bevolking. De inwoners van Praag noemen het overdreven of reageren laconiek, al roept het zien van tanks in de straten van de stad bij sommigen toch een paar vervelende herinneringen op.